

Aprobat: Gîncotă Ecaterina
Directorul Centrului Republican
de Reabilitare pentru Copii

POLITICA
ANTICORUPȚIE A CENTRULUI REPUBLICAN
DE REABILITARE PENTRU COPII

I. Obiective generale

În virtutea Legii 90/2008 din 25.04.2008, cu privire la prevenirea și combaterea corupției, precum și a Legii nr.325 din 23.12.2013, privind evaluarea integrității instituționale, Legii nr.82 din 25.05.2017 privind integritatea, Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii (CRRC) a elaborat Politica Anticorupție (PAC) care are ca obiectiv pentru promovarea principiilor etice, integritatea, transparența și responsabilitatea asupra acțiunilor organizației.

1. Politica anticorupție a Centrului Republican de Reabilitare (în continuare Centru) are scopul primar de creare și dezvoltare a unui mediu instituțional intern, care să defavorizeze inhibarea corupției prin responsabilizarea întregului personal de a contribui la crearea unui astfel de mediu prin sporirea gradului de conștientizare a riscurilor și a consecințelor anticorupție.
2. Totodată, politica anticorupție are ca scop și prezentarea unei clarități angajaților Centrului, că este interzisă orice activitate ilegală, inclusiv fraudă în beneficiul instituției obținut ilegal sau imoral precum și oferirea unui mediu adecvat angajaților și persoanelor din exterior de a raporta/comunica problemele suspecte cu comportament fraudulos, corupt, infracțional și asigurarea că toate activitățile frauduloase suspectate vor fi pe deplin investigate.
3. Prezenta Politică de asemenea urmează să contribuie la consolidarea și amplificarea activităților de control intern managerial, care să ajute la detectarea și prevenirea fraudei și altor activități ilegale desfășurate în detrimental intereselor financiare, patrimoniale și de imagine ale instituției.

Se consideră politici anticorupție naționale și sectoriale care asigură climatul de integritate instituțională următoarele:

- a) angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și de integritate profesională;
- b) regimul de incompatibilități, restricții în ierarhie și limitări ale publicității;
- c) regimul declarării averilor și intereselor personale;
- d) regimul conflictului de interese;
- e) evitarea favoritismului;
- f) regimul cadourilor;
- g) denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare;
- h) denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate;
- i) neadmiterea manifestărilor de corupție;
- j) transparența procesului decizional;
- k) accesul la informații de interes public;
- l) gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului instituției a finanțelor rambursabile și nerambursabile;
- m) etica și deontologia profesională;
- n) regimul de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea în sectorul privat a agenților publici (pantufrajul).

II. Domeniul de aplicare

Politica anticorupție vizează atât angajații Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii, cât și voluntarii, donatorii și beneficiari.

Prezenta politică se aplică asupra tuturor fraudelor sau suspiciunilor de fraudă, care implică angajații Centrului, inclusiv în raport cu alte entități, operatori economici, și/sau alte părți, cu relații de natură financiară și/sau non-financiară.

Activitatea de investigare a fraudei/suspiciunii de fraudă va fi efectuată indiferent de nivelul riscului implicat, poziția/postul ocupat, sau relația contrapărții cu instituția.

III. TERMENI ȘI DEFINIȚII

Abuz de putere sau abuz de serviciu – folosirea intenționată de către o persoană a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale, care a cauzat daune intereselor instituției sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice ori juridice;

Acte conexe corupției – acțiuni săvârșite în legătură directă cu actele de corupție: abuzul de putere sau abuzul de serviciu; excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu; legalizarea veniturilor obținute din acte de corupție; însușirea de bunuri; cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau prin abuz de încredere; distrugerea sau deteriorarea de bunuri; protecționismul; falsul în acte; falsul în documente contabile;

Conflict de interese – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute în art.3 din Legea nr.16-XVI din 15.02.2008, în calitatea lor de persoane private cu privire la conflictul de interese, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii;

Corupție – faptă ilegală care afectează exercitarea normală a funcției și care constă fie în folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale pentru solicitarea, primirea ori acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană, a unor foloase materiale ori a unui avantaj necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală a unor asemenea foloase ori avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție;

Delapidare – însușirea ilegală a bunurilor altei persoane sau ale statului, încredințate în administrare pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu;

Exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu – săvârșirea de către o persoană a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, care au cauzat prejudiciu intereselor instituției sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice;

Factor de risc – condiția sau împrejurarea particulară care influențează gradul de risc, contribuind la apariția unui anumit eveniment sau la producerea unei acțiuni ori oferind oportunitatea de obținere a unor avantaje sub orice formă;

Factor de risc de fraudă – evenimente sau condiții care indică o stimulare ori o presiune de a comite o fraudă sau care oferă oportunitatea de a comite o fraudă;

Falsul în documente contabile – întocmirea sau utilizarea unei facturi ori a oricărui alt document sau înscris contabil care conține informații false, precum și omisiunea cu rea-voință a contabilizării unei plăți, săvârșite în scopul disimilării sau tăinuirii unor acte de corupție;

Fraudă – act intenționat comis de una sau mai multe persoane din cadrul conducerii, angajaților ori unor terțe părți, caracterizat prin: manipularea, falsificarea sau modificarea înregistrărilor ori

documentelor; alocarea necorespunzătoare a activelor; eliminarea sau omiterea efectelor tranzacțiilor din înregistrări sau documente; înregistrarea de tranzacții fără substanță; aplicarea greșită a politicilor contabile, în scopul obținerii de mijloace bănești, bunuri/valori sau servicii ori al eschivării de la efectuarea plăților, pentru asigurarea unui avantaj injust sau ilegal, personal ori în afaceri;

Frauda internă - frauda comisă de angajații Centrului sau entităților subordonate, cât și frauda comisă de angajați care lucrează împreună cu complicii externi.

Frauda externă - frauda comisă de autorii externi.

Factori de apariție a riscului de fraudă – evenimente sau condiții care implică stimulente sau presiuni financiare de a comite o fraudă.

Infrațiune – faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală;

Integritate instituțională - integritatea profesională a tuturor colaboratorilor Centrului cultivată, controlată și consolidată de către conducător, precum și toleranța zero la incidentele de integritate admise de alte instituții;

Integritatea profesională – capacitatea persoanei de a-și exercita obligațiile și atribuțiile legale și profesionale în mod onest, ireproșabil, dând dovadă de o înaltă ținută morală și maximă corectitudine, precum și de a-și exercita activitatea în mod imparțial și independent, fără vreun abuz, respectând interesul instituției, supremația Constituției Republicii Moldova și a legii;

Neglijență de serviciu – neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un angajat a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, cauzând daune intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice ori juridice, indiferent de scop;

Triunghi al fraudei – o combinație din 3 elemente bine definite care generează producerea fraudei. Acestea sânt:

- Motivația sau presiunea – evenimente care au loc în cadrul entității sau în viața unei persoane. Sub presiunea de fraudă necesitățile personale devin mai presus decât etica profesională și necesitățile instituției. Stimulentul, de regulă, apare dintr-o necesitate financiară semnificativă sau dintr-o problemă, de exemplu: necesitatea de bani, a unui bonus sau păstrarea serviciului. De asemenea, ar putea fi dorința de a ajunge într-o poziție mai avansată în instituție sau de a atinge un standard mai înalt de viață;
- Oportunitatea – elementul asupra căruia persoana are în mod evident controlul. O activitate nesupravegheată corespunzător va determina ușor posibilitatea fraudei. Oportunitatea este creată de activitățile de control insuficiente (de exemplu: nu există separarea atribuțiilor, managementul prost și/sau beneficierea de funcția ocupată ori autoritatea de care dispune pentru a neglija controalele)
- Conștientizarea sau justificarea – este o decizie conștientă a unei persoane de a-și plasa necesitățile personale mai presus decât necesitățile altor persoane și/sau ale entității publice și de a justifica decizia respectivă, în mare parte, pentru sine însuși. Conștientizarea consecințelor fraudei este caracterizată la mod general de elementul de anormalitate (contrar regulilor stabilite).

Sistemul de control intern – sistem organizat și implementat de management și întreg personalul, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor prin:

- eficiența și eficacitatea operațiunilor;
- conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile;
- siguranța și optimizarea activelor și pasivelor;
- fiabilitatea, siguranța și integritatea informației

IV. POLITICA ȘI CULTURA ANTICORUPȚIE

Conducerea Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii promovează o politică de toleranță zero în legătură cu corupția și mobilizează tot personalul să acționeze, în permanență, onest, cu integritate și demnitate, să protejeze toate resursele încredințate, să nu facă abuz de poziția ocupată.

Politica și cultura anticorupție este promovată de către Conducerea Centrului republican de reabilitare pentru copii, prin următoarele:

- a. Investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă/suspiciune de fraudă anonime sau în alt mod, dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
- b. luarea în considerare dacă au existat erori de supraveghere (control) și aplicarea măsurilor disciplinare responsabililor de comiterea erorii care a condiționat fraudă;
- c. întreprinderea măsurilor pentru recuperarea oricăror pierderi rezultate din fraudă, inclusiv, printr-o acțiune civilă, în cazul constatării faptelor de fraudă;
- d. asigurarea transparenței politicii antifraud și anticorupție, cu plasarea acesteia pe pagina Web internă a Centrului Republican de Reabilitare pentru copii, cu acces nerestricționat pentru toți utilizatorii;
- e. raportarea imediată a cazurilor de fraudă/suspiciuni de fraudă, în sensul prezentei politici, Conducerii ministerului , utilizând tot spectrul de canale de comunicare.

V. CONCEPTUL ȘI EVALUAREA RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE

Angajații Centrului Republican de Reabilitare pentru copii, trebuie să evite situații în care interesele proprii să intre în conflict cu funcțiile exercitate, fie că conflictele sunt reale, potențiale sau susceptibile să apară. Frauda, implicit, poate determina pierderi financiare, perturbarea activității instituției precum și riscul de reputație. Pentru a gestiona adecvat aceste riscuri este importantă și necesară consolidarea continuă a proceselor de activitate, procedurilor aplicabile și sistemelor de control intern existente. La luarea oricărei decizii, fiecare angajat al Centrului Republican de reabilitare pentru Copii, trebuie să țină cont de posibilele riscuri operaționale și reputaționale asociate activității respective.

Procesul de gestionare a riscurilor de fraudă și corupție are drept scop de a permite conducerii Centrului să identifice elementul de nesiguranță privind atingerea obiectivelor stabilite și riscul asociat acestuia, astfel încât să aibă oportunitatea de a spori capacitatea de a adăuga valoare, de a oferi servicii eficiente și eficace.

Gestionarea riscurilor de fraudă și corupție implică 3 acțiuni:

- Identificarea riscurilor aferente obiectivelor la nivel de instituție/ entitate(secție) și la nivel de activități;
- Evaluarea riscurilor prin estimarea semnificației și probabilității producerii acestora;
- Stabilirea măsurilor care urmează a fi întreprinse.

DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR/ SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ

Detectarea fraudelor se realizează prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi: lădița poștală, audiență, scrisori, poșta electronică, controale, inspecții etc.

Toate sursele de informare trebuie să fie accesibile atât pentru angajații Centrului cât și de persoanele din exterior care au motive să sesizeze suspiciuni de fraudă.

Orice fraudă care este detectată sau suspectată trebuie să fie raportată imediat Conducerii Centrului Republican de Reabilitare pentru copii. În cazul în care vor exista argumente temeinice, conducerea va dispune inițierea procesului de investigare a fraudei;

În vederea inițierii procesului de investigare, se instituie un grup de investigare a fraudei. Componența nominală a grupului de lucru pentru investigații și limitele de împuternicire se stabilesc prin Ordinul directorului.

În scopul aplicării eficiente a politicii și facilitării procesului de investigare, personalul Centrului Republican de Reabilitare pentru copii, este încurajat să semnaleze corupția/suspiciuni de fraudă, dacă dispun de astfel de informații. Mesajele– semnal cu privire la corupție/suspiciuni de fraudă vor fi transmise prin cutia poștală disponibile la etajul I și etajul III al Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii.

Periodicitatea și modul de accesare a informației de semnalare a corupției/suspiciunilor de fraudă, colectată în cutia poștală a Centrului, vor fi stabilite în mod de lucru de către Vicedirector medical.

Angajatul ce a semnalat un act de corupție/suspiciune de fraudă este în drept să rămână anonim. Important este ca informația raportată să fie exactă, cu referințe detaliate cum ar fi: persoana(ele) implicată(e); actul de corupție/suspiciunea de fraudă comisă/posibilă de a fi comisă, locul/timpul, alte informații utile.

Rezultatele investigației vor fi raportate Conducerii Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii de către Președintele grupului de lucru de investigație printr-un raport semnat de către toți membrii. Deciziile cu privire la aplicarea corespunzătoare a legislației în vigoare sau sesizarea organelor de urmărire penală vor fi luate de către conducerea Centrului Republican de Reabilitare pentru copii.

CONFIDENȚIALITATE

Confidențialitatea informației aferentă actelor de corupție raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspectate, dar ulterior găsite nevinovate. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la actul de corupție/suspiciuni de fraudă vor fi tratate în mod confidențial. Rezultatele investigației nu vor fi divulgate sau discutate cu persoanele ce nu dispun de competența respectivă și se vor divulga sau discuta cu persoane relevante, doar la decizia conducerii.

RESPONSABILITĂȚI

Conducerea este responsabilă de stabilirea și menținerea unui sistem de management financiar și control eficient, pentru asigurarea conformității cu legislația și reglementările în baza cărora să prevină fraudă/corupția.